

ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ ЯК ФАКТОР ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

*В. Д. Демчишин, здобувач вищої освіти групи Б-3/1
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

Система оподаткування в Україні, методи контролю за сплатою податків посилюють негативні тенденції розвитку тіньової економіки. Це стає причиною того, що дохідні частини бюджетів формуються з порушеннями, а відтак скорочуються соціальні видатки та видатки розвитку, підвищується рівень соціальної напруженості. Виникає брак коштів на підтримку освіти, культури, гуманізації суспільних відносин. Отже, виникає необхідність дослідження питань, пов'язаних із впливом розвитку податкової системи на основні економічні процеси, оскільки з метою підвищення рівня ефективності оподаткування необхідне подальше удосконалення як системи оподаткування в цілому, так і окремих податків [1].

За висновками зарубіжних експертів Україна належить до країн із найбільш тінізованою економікою, рівень якої становить близько 50 % [2]. За результатами дослідження Міжнародної фінансової корпорації бізнес-середовища в Україні 60 % опитаних керівників підприємств вважали привілейоване становище «тіньового» сектору однією з головних проблем чинної податкової системи держави. Податкова політика – це діяльність держави у сфері встановлення і стягнення податків, зокрема, з формування державних доходів за рахунок постійних і тимчасових джерел, визначення видів податків, платників, об'єктів, ставок, пільг, механізму зарахування. Формуючи свою податкову політику, держава завдяки збільшенню або зменшенню обсягів податкових надходжень, зміни податкових ставок, тарифів, звільнення від оподаткування окремих галузей, територій, груп населення може впливати на господарську активність, розвиток сприятливої кон'юнктури на ринку, умови для розвитку пріоритетних галузей економіки, реалізацію збалансованої соціальної політики [2].

За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України перевищує критичний: таким вважають рівень у 25-30% від ВВП. До тіньового сектору належать, як правило, заборонені (нелегальні) види діяльності. Особливістю тіньового сектора економіки України є те, що він охоплює і легальні види діяльності, доходи від яких виводяться з-під оподаткування, а утворюються, в т. ч. за рахунок оплати зайвих обсягів робіт, завищення вартості використаних матеріалів та їх кількості.

Таким чином, основною причиною поширення тіньової економіки в Україні, на нашу думку, є непослідовність процесів системної трансформації. Формування в Україні протягом років незалежності масштабного тіньового сектору значною мірою спровоковано втратою державою важелів ефективного регулювання економічних процесів, суттєвими недоліками економічної і правової політики, у тому числі нестабільного законодавства. В свою чергу, вітчизняні підприємці питання величини податкового навантаження розглядають у площині конкурування з тіньовим сектором економіки. Оскільки навантаження у тіньовому секторі нижче, ніж для легальних умов підприємництва, то останнє поки що програє у цій боротьбі.

Література:

1. Рішення Круглого столу «Де взяти бізнесу гроші, щоб сплатити всі податки». URL: <http://www.uspishnaukraina.com.ua/uk/strategy/61/239.html> (дата звернення: 01.02.2019).
2. Мединська Т. В. Податкова система : навч. посіб. Львів : «Магнолія – 2006» , 2012. 424 с.
3. Шолудько Д., Попович В. Податкове навантаження та тінізація суспільно-економічних відносин: з'язки, залежності, засоби протидії. *Збірник наукових праць Академії ДПС України*. 2002. №3.
4. Полторак А. С. Архітектоніка наслідків глобалізаційних процесів у фінансовій сфері. *Modern economics*, 2018. № 10. С. 89–96. [https://doi.org/10.31521/modecon.V10\(2018\)-15](https://doi.org/10.31521/modecon.V10(2018)-15).

***Науковий керівник – Полторак А. С.,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет***